

Autoriaus pratarmė

1992 metų balandžio mėnesį iš pasiturinčios Rytų pakrantės šeimos kilęs jaunuolis autostopu nukeliavo į Aliaską ir vienas patraukė į laukinę gamtą šiauriau Makinlio kalno. Po keturių mėnesių jo apirusį kūną rado briedžių medžiotojų būrys.

Netrukus po to, kai buvo rastas kūnas, žurnalo *Outside* redaktorius paprašė manęs parašyti reportažą apie mįslingas šio vaikinio mirties aplinkybes. Kaip paaiškėjo, vaikinas buvo vardu Christopheris Johnsonas McCandlessas. Sužinojau, kad jis augo turtingame Vašingtono, K. a., priemiestyje, puikiai mokėsi ir buvo vienas geriausių sportininkų.

Iškart po to, kai 1990 metų vasarą su pagyrimu baigė Emorio universitetą, McCandlessas dingo visiems iš akių. Jis pasikeitė vardą, atidavė labdarai visas dvidešimt keturių tūkstančių dolerių santaupas iš banko sąskaitos, paliko likimo valiai savo mašiną ir daugumą daiktų, sudegino visus pinigineje turėtus pinigus. O tada kūrėsi naują gyvenimą nenudailintuose visuomenės pakraščiuose, klajodamas po Šiaurės Ameriką ir ieškodamas pirmapradžių, jokių ribų nepaisančių patirčių. Jo šeima visiškai nieko nenutuokė: nei kur jis galėtų būti, nei kas jam nutiko, – iki to laiko, kai Aliaskoje buvo rasti jo palaikai.

Smarkiai spaudžiant terminui, aš parašiau devynių tūkstančių žodžių straipsnį, kurį žurnalas išspausdino 1993 metų sausio numeryje, tačiau mano susižavėjimas McCandlessu išliko dar ilgai po to, kai šį *Outside* numerį spaudos kioskuose pakeitė naujesnis žurnalistinis penas. Man nedavė ramybės vaikinio mirties iš bado aplinkybės ir miglotos, trikdančios paralelės tarp jo ir mano paties gyvenimo įvykių. Nenorėdamas paleisti McCandlesso, aš daugiau nei metus mėginau atsekti tą painiai išsivinguriavusį kelią, kuris atvedė jį į mirtį Aliaskos taigoje, ir su beveik maniakišku susidomėjimu aiškinausi jo klajonių smulkmenas. Mėgindamas suprasti McCandlessą, neišvengiamai paliečiau ir kitas, platesnes temas: kerintį poveikį, kurį laukinė gamta daro amerikiečių vaizduotei; trauką, kurią itin rizikingai veiklai jaučia tam tikros mąstysenos jaunuoliai; sudėtingus, nepaprastai įtemptus ryšius, siejančius tėvą ir sūnų. Prieš jus esanti knyga ir yra tokių painių tyrinėjimų rezultatas.

Netvirtinsiu, kad esu objektyvus biografas. Keista McCandlesso istorija suvirpino manyje asmeninę stygą, ir dėl to tapo nebeįmanoma papasakoti šios istorijos nešališkai. Beveik visoje knygoje stengiausi – ir, manau, didžia dalimi man pavyko – kuo mažiau reikšti savo, autoriaus, poziciją. Tačiau noriu skaitytojus įspėti: aš pertrauksiu McCandlesso istoriją įvykių iš savo paties jaunystės pasakojimais. Taip darau tikėdamasis, kad mano išgyvenimai netiesiogiai padės nušviesti Chriso McCandlesso mįslę.

Jis buvo be galo jausmingas jaunuolis ir užsispyrusiai laikėsi idealistinių nuostatų, kurios ne visada derėjo su moderniu gyvenimu. Būdamas didelis Levo Tolstojaus gerbėjas, McCandlessas ypač žavėjosi tuo, kad didysis rašytojas atsisakė turtingo bei kupino privilegijų gyvenimo ir pasirinko klajones tarp skurdžių. Universitete McCandlessas pradėjo taip uoliai mėgdžioti Tolstojaus asketizmą ir moralinį griežtumą, kad jo artimuosius iš pradžių tai stebino, o vėliau ėmė kelti nerimą. Kai vaikiną patraukė į Aliaskos tyrus, nepuoselėjo jokių iliuzijų, kad keliauja į pieno upių šalį; jis ieškojo būtent pavojaus, sunkumų ir tolstojiško išsižadėjimo. Tą jis ir rado, su kaupu.

Vis dėlto per visą šešiolika savaičių trukusį sunkų išmėginimą McCandlessas laikėsi ištis neblogai. Tiesą pasakius, jei ne viena ar dvi, atrodytų, nereikšmingos klaidos, 1992 metų rugpjūčio mėnesį jis būtų išėjęs iš miškų taip pat nepastebimai, kaip į juos įžengė balandį. Tačiau nekaltos McCandlesso klaidos buvo esminės ir neatitaisomos, jo vardas pasirodė bulvarinių laikraščių antraštėse, o didžiulė jo apstulbusios šeimos meilė dužo į šipulius ir virto skausmu.

Chriso McCandless'o gyvenimo ir mirties istorija sujaudino stebėtinai daug žmonių. Bėgant savaitėms ir mėnesiams po publikacijos žurnale *Outside*, į redakciją atėjo daugiau laiškų negu dėl bet kurio kito straipsnio. Galima nuspėti, kad laiškuose buvo išsakytos nepaprastai skirtingos nuomonės: kai kurie skaitytojai be galo žavėjosi vaikiną drąsa ir kilniais idealais; kiti plūdosi, kad jis buvo nutrūktgalvis idiotas, trenktas, narcizas, pražuvęs dėl arogancijos bei kvailumo ir tikrai nenusipelnęs tiek daug žiniasklaidos dėmesio. Mano įsitikinimai paaiškės visai netrukus, tačiau palieku skaitytojams patiems susidaryti nuomonę apie Chrisą McCandlessą.

Jonas Krakaueris

Sietlas

1995, balandis